

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer csütörtökön és vasárnap.
 Ár:
 Egész évre . . . 6 ft. — kr.
 Félévre . . . 3 ft. — kr.
 Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.
 A szerkesztő irodája:
 Nagypiacz 322 szám.
 Lakása: Bolgárszeg 1425 sz.

NEMES

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap.

Hirdetési díj:
 4 hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr. (1—10 sornyi hirdetés ára mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden igtatáskor 30 kr. — Nagybírdetéseknél alkusz szerint. — Hirdetések fölvetetnek a szerkesztőségénél.

Felhívás.

Brassó, nov. 30.

Biztos tudomásunk levén arról, hogy Brassóban egy tüstületileg még fönnálló, de fájdalom, már alkalmas időtől fogva tetszhalálban szendergő magyar dalárda létezik: bátrak vagyunk, sőt hivatalos kötelmeinknél fogva feljogosítva is érezzük magunkat ez egylet ügyének érdekében Brassó magyar ajku közönségéhez egy pár szóval fordulni.

Ha nem csalódunk a nevezett dalegylet 1863-ban alakult egyleti testületé, — tehát akkor, midőn hazánkban az absolut kormányrendszer a magyar elemet a politikai térről egészen leszorította. E körülmény azon következtetésre nyújt nekünk alkalmat, hogy ez egylet alakítása által itt is, mint mindenütt országsherte a magyar elem társadalmi uton törekedett a közérület, a nemzeti önérzet föntartásán és fejlesztésén munkálui.

Az akkori viszonyokat tekintve, nem lehet eléggé méltányolnunk a törekvést, mely Brassó lelkes magyar polgárait a nevezett dalegylet alakításánál a nevezett cél körül összpontosította, azonban sajnálkozásunkat kell nyilvánítanunk afelett, hogy a politikai tér sorompóinak e nemzet előtt történt felnyitásával, e már szép haladásnak indult egylet működése részvétlány miatt felfüggesztetett; *épen akkor függesztetett fel, midőn minden erkölcsi erejével működése a valódi cél körül összpontosulhatott volna.*

E körülmény csak csekély pessimistaság mellett is megrendíthetné bennünk ezen egylet feltámadása iránt eddig táplált hitünket; azonban, ha rámutatunk a sajtóságos jellegű helyi viszonyokra, melyeknél fogva a célt, mely nézetünk szerint ez egyletnek életet adott — még korántsem tekinthetjük oly alárendeltnek, hogy azt mellőzhetnők; ha hangsúlyozzuk az egyleti működésnek értelmi és erkölcsi tekintetben nyilvánuló nagy befolyását a társadalomra; ha je-

lezük azon körülményt, miszerint elleneink annyiszor használják az ellenünk való küzdelemben argumentumul elmaradottságunkat: mi nem hiúsztuk, hogy Brassó magyar ajku polgárainak már tettben is nyilvánult egyszerűtete tovább is szendergésben hagyja a brassai magyar dalárda ügyét.

Ezen hitünk és erős bizodalunk kifejezése mellett azonban megjegyezzük, miszerint ha ez egyleti ügyet tovább is függőben vagy épen bukni hagyjuk, az által csak társadalmi viszonyaink szomorú állapotáról tennénk bizonyosságot. Hol a közérület annyira meg van romolva, hogy társas özműködést valamely üdvös közhasznú cél körül létrehozni épenséggel nem lehet, ott bizony a társadalmi viszonyok nem valami virágzó állapotnak; de sőt ily körben a társadalomnak mint ilyennek jelentősége egészen megsemmisül.

Pedig mióta megszűnt az a körülmény, hogy egyes egyéniségek adjanak irányt az országos ügyek folyásának; a mióta a democratia az egész emberiség jelégévé vált, azóta az egyes nemzetek élete saját társadalmuknak kezében van téve. De ez csak úgy vállalhat felelőséget e drága élet megtartásáért, ha társas özműködés által a nemzettest tagjainak nagy többsége feladatánál kezére dolgozik.

A kik ez utóbbi állításunknál a logikát nem tudják felfogni, azoknak ajánljuk, hogy gondolkozzanak egy kissé afelett, hogy az egyleti működés iránya az értelmi és erkölcsi világban gyakorlati eredményében mennyire sokoldalú lehet.

Ugyanis ki tagadhatná, hogy a hol több egyen egyleti testületé tömörülve egy közhasznú célra munkál, ott a közérület nemesbül, a közvélemény ítélete több társadalmi kérdésnél helyes irányt nyer; az értelem világosul; a kölesönös bizalom összekötő kapcsa szilárdan tartja össze a külön nézettel bíró és külön társadalmi állásban levő egyéneket. Ezek pedig mind oly dol-

gok, melyeknek egyeteme képezi a társadalom életető szellemét.

Fel tehát! költsök fel dalegyletünket szendergő álmából, s adjunk neki új életet! A szent ügyszereket rontsa le a tán köztünk lező személyi vagy egyéb tekintetek által emelt válszafalakat, hogy így kitartó munkálkodásunk sikerét dús eredmény koronázhassa.

Kezdjük el tehát a munkát!

Mi, kiknek ez egyleti ügy mélyen szívünkön fekszik, jónak látnók, ha ez ügyben egyelőleges tanácskozmány tartatnék, mely a dalegylet jogérvénynyel bíró alapszabályainak alapján az egyletet fennállónak nyilvánítaná, és intézkednék a további teendők felől. Azért bátrak leszünk felkérni egyenkint és különlegesen az egylet rendes tagjait, nem különben minden egyes ügybarátot, hogy egy ily előleges tanácskozmány céljából f. év hétfőn december 9-ére estvéli 7 órára a ref. népiskola helyiségében megjelenni sziveskedjenek.

Török Sándor,
 ev. tanító.

Deák Sándor,
 ref. tanító.

Brassó, decz. 4.

A szász universitás hatalmi terjeszkedése minden mértéket fölülmul. A miut tudva van, a mostani universitás egyszerűleg gazdasági ügyek intézésére hivatott össze: mindamellert már kezdetben tullepte hatáskörét, midőn bizottmányt küldött ki egy törvényhatósági és egy község rendezési törvény előkészítésére.

Említett eljárást kellőleg tárgyalták a magyar lapok s nekünk is volt alkalmunk közölni arra vonatkozó teljes ítéleteket.

A szász universitás azonban ezzel sem elégszik meg; hanem a mint látszik, egyebekben is belevág a törvényhozás hatáskörébe.

Épen most, midőn az ország közoktatásügyi

TÁRCZA.

Századok előtt.

Brassai magyar okmányok.

Az Szomszedságnak Rend tartási iránt való Articulusok; Kiket boldog emlékezésű Fő Biránk Tek: n: Christoph János Ur. in Anno Dni 1624. az Ó Brassai Szomszédoknak ki adván meg tartani parancsolt. Nekünk pedig Bolonyai és Martonfalvai Szomszedság béléknek hozzánk való Atyjai szeretetiből és kegyes Gondviseléséből, Brassai Fő Biro Tek: Nnztes Hirsch Christoph Ur ő kegyelme az egész Nemes Tanács akaratyából in Anno Domini 1628 mense Septembr. Ki adván, meg tartani hagyott, és parancsolt. Mely Articulusoknak tenora Punctatim, in hoc Libro Sequenti modo vadnak meg iratatra. J: N: J:

Anno 1707. Alázatos intsántiánk által meg találván ennek az Republicanak mostani érdemes Fő Biráját, Tekintetes Nemzetes Péter András Urat, öreg Biro Tekintetes Nztes Jeckel György Urat, és Tolnag Tekint. Nztes Seuler Bathos Urat, az egész Brassai Nemes tanácsal edgyütt ő kegyelmeket, Szomszedságunkbeli Articulusokat, Instantiánkat méltó Consideratioban vévén, Amplificálni, és meg ujjítani Gratiouse Concedáltak, és meg tartani Serio parancsolták, mely Articulusok Punctualiter meg iratatra, az Nemes Tanács pecsétjével meg is erősíttek.

1. Az mely Ember, az Szomszedsággal egy rend tartásban vagyon, és az Szomszédok között Halot lészen ha ithon vagyon az Ember, és valami jo okkal meg nem menti magát, el nem menvén az temetésre tartozik adni 12 D.

2. Az mely Szomszéd engedelmességgel nem akarna lenni, az Szomszedságtól választatott Atyának mikor valamire ki idéz, legyen bár Szent Egyháznál, Kutnál, Sütőben in Summa: akár hol, vagy ő maga vagy Embere ki idéz valamire és emberre Ur felelettel, vagy illetlenül viselné magát, az ilyen ember fizet 64 D.

3. Ha valaki a Szomszédok közül éjjel tüzit ugy el nem takartattya a mint illik, mod nélkül való tüzet látván valaki, és panaszt téssen az gondviséletlenségért fizet 1 fl.

Valaki Lämpás nélkül pusztá gyertyával Csürben, Sopon, Sop alatt, Ház héján, Széna, Szalma között jár, a ki meg látya tartozik meg mondani, az olyan Ember pedig fizet 1 fl.

A kinek kéménye igen kormoson taláttatik fizessen 12 D.

A kinél égő vagy tüzes kormot találnak, az Szomszedság Apjának híré tévén, az tartozik Tolnag urnak meg jelenteni.

Kémény látás 12 D.

4. Az mely ember Szomszedságot akar tartani, ujjolag bé iratni akarván magát kell deponálni 24 D.

5. Valaki az Szomszedság között éjjeli utalatos rikoltással, lövöldözéssel, és egyéb akárminémü rüt maga viselésével bé vádoltatnék, tartozik 50 D.

6. Az mely Szomszéd Felebarátját meg hazuttattya, avagy rüt gyalázatos Szokkal illeti fizet 24 D.

7. Valamikor az Szomszédok edgyütt vadnak, valamely helyen, akár holott légyen az, valaki közülök mulatságnak okáért Kártyát jádzanék az Atyok és véneknak akaratyok ellen fizet 25 D.

8. Hogy ha az Béker valamely Szomszédra meg haragván az Sütést boszuságából éjjelre halasztaná fizet 24 D.

Az Sütőben pedig minden Aszony emberek

egymást becsülettel illetni az nők meg parancsolják alioquin fizetnek 25 D.

9. Az mely Embernek Sütő Háza vagyon, ugy viselyen gondot Sütőjére, hogy az tüzet el olcsa, a mint annak az modgya, és jo egész kemenyét tareson, ha az bé vetés után lapátot, vagy vonot, és egyéb eszközt tüzesen talál valaki tartozik 1 fl.

10. Valaki az Szomszédok között gyakorta való engedetlenséggel vádoltatnék, vagy egyéb akár minémü czégerés vétekben esnék, az olyanak háza előtt az Halottas Tábla el mennyen, és az Szomszédok közzé is mind addig ne hivatassék valamig ki nem tisztitya magát, és az Szomszedságnak is kedvét nem keresi. Mundum quatenus Ns. est.

11. Az Szomszéd Atyának pedig incumbál az; hogy az Tizedeseknek szorgalmatosan meg parancsolja, ha mikor, és a kik őriznek ne az kormosára menyenek, hanem az uczán vigyázanak annak rende szerint mig ideje el telik az őrzésnek. A ki házánál léend egészséges lévén, vagy maga, vagy Szolgája ha nem őriz, az Tizednek rende szerint meg büntessék 24 D.

Valaki pedig vakmerőségből nem őrizne az Tizedesek az Apjoknak, az Atyok pedig Tolnag urnak jelensék meg.

12. Valamely Szomszéd, vagy Udvarán vagy Szobájában vagy Csürben, és akárminémü örökségén Sipolo, Hegedülő, Tán czolo, Szolga Legényeknek, és Leányoknak helyet, és szállást ad, tartozzanak Biro, és Tolnag urnak az Apák meg jelenteni, kik is erőssen meg büntetnek.

13. Az mely Szomszéd, Szomszéd Aszony, Szolga, vagy Szolgáló, az Kut alatt lévő Váлубan valami ruhát mosna, vagy egyéb akárminémü rüt-ságot, vagy takonyos lovat mosna belé vagy tudva

miniszteriumánál készülöben van a középiskolákat rendező törvényjavaslat: a szász universitás is — mintha a pestitől egészen független országgyűlés volna — törvényt szándékszik alkotni a középiskolákra.

A szászok iskolái az országos népnövelési törvényt sem fogadták el; hanem attól igen lényeges pontokban eltérő és néhol határozottan ellenkező egyházi szabályzat szerint szervezettek és kormányoztatnak.

Középiskoláikra nézve azonban még tovább mennek, a midőn az ország törvényhozását számba sem véve magok akarnak azok iránt különleges törvényeket alkotni.

Ezt pedig nem csupán a bünbakul tett ószászok, hanem épen az ifiak is és a kormányhű comes. Mi legalább ezen terv felől a „Sieb. Blätter“ 96. számából értesülünk, a mely közöndomásulag az ifjak és a comes lapja; s a mely ugyan csak sürgeti a jelzett talkapást.

Ha iskolaiügyi és közigazgatási törvényeiket magok alkothatják meg a szász urak, nemde államot képeznek az államban?

És ha az alkotmány uralma alatt békés időben, a törvényhozás működésével egyszerre is ilyen tulkapásokat tehetnek nyilvánosan: ki áll jól, hogy zavaros és kétes viszonyok közt ki nem terjesztik befolyásokat a teljes államsouverenitásra?

Mi már tul vagyunk azon, hogy boszankodjunk ezen példátlan hosszúra nyuló és ugyancsak vastagodó extrawurst miatt; csak bámulunk, bámulunk és bámulunk; s lessük, vajon lesz-e mindennek határa.

A brassai r. kath. iskolák és az iskolaadó.

Az 1868-ik évi törvényezikk 11. §. értelmében a hitfelekezetek mindazon községekben, hol hiveik laknak, saját erejükből tarthatnak fenn és állíthatnak föl nyilvános népoktatási tanintézeteket, s az ily tanintézetek felállítására és fenntartására hiveik anyagi hozzájárulását a saját képviselők által meghatározandó módon és arányban igénybe vehetik. Az országos törvény ez intézkedése folytán a brassai r. kath. megye nem rég tartott közgyűlésén iskoláinak fölsegelését s kellő karbai helyezését tartván szem előtt az e végre szükségelt 5% iskolaadót megszavazta s annak helybenhagyásáért felsőbb helyre folyamodott. Miután fel kell tennünk, hogy minden katolikus ember tudja, miszerint iskoláink eddigelé csak is a kormány által kezelt s az autonomia végleges elintézéséig ezután is kezelendő erdélymegyei normalis fundusból tartattak fenn, s tanítóink is ezen alaptól vették fizetésüket, a nélkül hogy a hivek rendszeres hozzájárulását kellett volna igénybe venni, s jelenleg a normalis fundus minden oldalról igénybe vétetvén nem képes minden igényeket kielégíteni s a többek között ez is egyik oka az 5% iskolaadó szükségességének — feltéven tehát, hogy ezt kiki tudja — nem

akarunk a dolog lényegébe mélyebben bocsátkozni, csak azoknak kedélyét kívánjuk megnyugtani, kik azért nem tudnak a megyeképviselő határozatába belenyugodni, mivel, a mint több oldalról volt alkalmunk hallani, — attól tartanak, hogy daczára a megadóztatásnak „mint eddig“ ugy ezután sem lesz semmi befolyásuk az iskolai ügyekre.

Hogy e tekintetben minden aggodalmat megszüntessünk, minden alaptalan gyanut eltávolítsunk s a kedélyeket megnyugtassuk, szükségesnek látjuk mindenkit felvilágosítani arról,

1. hogy a nemes megye eddig sem volt az iskolákat illetőleg minden befolyás nélkül. Volt ugyan idő, midőn a megyének a normalis iskola ügyeibe nagyon kevés beleszólása volt, de ez akkor volt, mikor az említett iskola „k. k. Normal-Hauptschule“ czímet viselt s mint olyan az akkori kormány közvetlen joghatása alatt állott. De ezen állapot megszüntével a megye azonnal befolyást gyakorolt, a mint ezt az ezelőtti megyeképviselőnek még életben levő tagjai s azon körülmény is bizonyít, hogy a tanítókat a megyeképviselő választotta meg s terjesztette fel megerősítés végett felsőbb helyre. Azomban hagyjuk a multat s lássuk

2. mi történt a közelebb lefolyt években, midőn az újjabban szervezett s tágasabbá vált képviselőéletbeléptetésével megyénk egy új stadiumba lépett. Lásuk vajlon az országos törvények, s a püspöknek mint az erdélyi rom. kath. iskolák kormányilag elismert főigazgatójának ide vonatkozó s a nemes megyének is megküldött főpásztori rendeletei megfosztották-e a megyét azon jogaitól, melyek miatt némelyek oly annyira látszanak aggodni.

Az 1868-iki törvényezikk 11. §-ban ezt olvassuk: „A hitfelekezetek, mindazon községekben, hol hiveik laknak, saját erejükből tarthatnak fenn és állíthatnak föl nyilvános népoktatási tanintézeteket; felállítására és fenntartására hiveik anyagi hozzájárulását a saját képviselők által meghatározandó módon és arányban, a mint eddig szokásban volt, ezentul is igénybe vehetik; azon intézetekben a tanítókat és tanárokat magok választhatják, azoknak fizetését magok határozhatják meg s. a. t.

A főpásztor ur Ő nagyméltóságának 1869-ik évi aug. 15. 2150 szám alatt kelt rendeletében a többek között ezt olvassuk:

Igyekezzenek hiveink mindenütt erejük megtesztetésével is katolikus iskoláinkat fenntartani, s a hol nem volnának, ilyeneket felállítani.

Kötelességöknek ismerjék gyermekeiket 6 éves koruktól egész 12 éves korukig rendszeren iskolába járattani, 12 éves koruktól 15 éves korukig az ismétlő v. sárnapi iskolába küldeni, s az iskolák felállítására és fenntartására anyagi erejükkel hozzá járulni, mert a törvény 42. szakasza általában kimondja, hogy az iskolaépületek és tanítók építése és fenntartása a községet illeti; mennyivel tartozik pedig ahhoz kiki járulni, azt a keblökben létező képviselőik fogják közakarattal megállapított arány szerint meghatározni. Ezen teher könnyítése végett igyekezzenek a hitközségek iskolai alapot alkotni, fekvő birtokban, vagy készpénzben, s azt évről

évre haszonbérletek és segélygyűjtések által szaporítani; a szegény gyermekek számára pedig könyveket szerezni.

A tanítókat az illető egyháztanács, a kerületi esperes, mint tanfelügyelő elnöksége alatt tartandó egyháztanácsi ülésben fogja megválasztani, s megerősítés végett az egyházi főhatósághoz, hozzánk fölterjeszteni, ha pedig a tanító elmozdítandó lesz, mi csak súlyos hanyagság, erkölcsi kihágás vagy polgári büntény miatt történhetik, a panasz a püspöki hatósághoz fog felterjesztetni, a honnan a vegyes vizsgálat megrendeltetvén, annak eredményéhez képest az egyháztanács meghallgatása után fog ugyancsak a püspöki hatóságnál a végső ítélet kimondatni.

A tankönyvek, a tanítási rend és módszer egyelőre az eddigi fentartatik.

Továbbá ugyanazon évi aug. 20-án 2200 sz. alatt kelt főpásztori körlevélben, melyben az egyházközségi tanácsok szervezetéről és hatásköréről szól, a többek között ezeket olvashatni:

Az egyház községi tanácsok szervezete és hatásköre:

1. §. Minden plébániában az egyház és iskola külső és helyi ügyeit ugyanazon egyház községnek arra jogosult tagjai intézik és gondozzák.

- együttesen, az egyházközségi gyűlésben;
- állandóan, az egyházközségi tanácsban, a helybeli lelkipásztornak mint rendes elnöknek vezérlete alatt.

Továbbá: „Az egyházközségi tanács főbb teendői következők . . . az iskolaügyre nézve:

a) Az iskola tanítókat az e hivatalra képesített egyének közül megválasztja, s a választás eredményét a kerületi esperesnek ideiglenes megerősítés végett fölterjeszti, a honnan az végleges helybenhagyás tekintetéből az egyházmegyei hatóság elébe terjesztetik.

b) A rendes és segédtanítók fizetését a helyi körülmények szerint megállapítja. Az egyházközségi tanács által megállapított tanítói díjlevél az egyházmegyei tanácsnak előlegesen fölterjesztendő, s csak annak jóváhagyása után érvényes.

c) Szigoruan fölügyel, hogy a tanköteles gyermekek az iskolába rendszeren eljárjanak, a hanyagoknak szülőit s gondviselőit megint, s kellő orvoslásról gondoskodik.

d) Gondoskodik az iskolának szükséges tanszerekkel való ellátásáról.

e) Kiküldöttjei által az iskolát hetenkint meglátogatattja. E küldöttek a tanításba bele nem szólhatnak, hanem csak az iskolát, és a tanítás menetét szemlélik meg, a tanítót netaláni iskolai szükségek felől megkérdezik, és a tapasztaltakról az egyházközségi tanácsnak jelentést tesznek.

f) A hanyag, vagy rossz magaviseletű tanítót az esperesi hatóságnak följelenti; ellenben a szorgalmas és kitünő tanító igyekezetének jutalmazása felől gondoskodik.

rut orru folyo kezes lovat itatna belölle, meg büntetik az olyan cum 50 D.

14. Az Szomszédok közül ha kinek Szállója léend arra az Gazda oly gondot viseljen, hogy a sok vendég miatt következett kárt, az Gazda fizeti meg.

Az Szomszédok között valo aprolek veszedések az Szomszédok közt igazodgyanak el és az vétkes fizet 25 D.

15. Az mely Embernek Halottya essik, meg keresse az Szomszédok Apját, és hurré tegye, és az Táblát az Apjok meg indítván, Házrol Házra vigyék, a kin pedig meg szünik és hamar az Apjokhoz nem viszi fizet 24 D.

Az Apjok rendellyen embert az Halottnak vitelére.

Ha ki pedig magát az Halottnak vitele iránt mentegeti, és az Apjoknak, vagy Szoszollonak szavát nem fogadná fizet 64 D.

Halotrol valo elmaradásért fizet 12 D.

Ha valakinek betege vagyon, és az Szomszédoságot kerényette, nem akarván Szomszédoságot tartani, hanem akkor akarna bé állani, midőn betegét látya Halálosnak lenni, ugyan csak az egy forintot tartozik meg adni 1 fl.

16. Valaki ok nélkül megharaguván az Szomszédoság között, és fel hagyván más Szomszédoságot választana magának fizet 1 fl.

17. Valaki az Szomszédoságtól választott, a tárgyaló órára; ugy mint: ad 11. bé nem megy fizet 12 D.

18. Anno 1636. 3. January Tolnag uram Eötves Mihály uram jo tettzéséből végezte az Becsületes Szomszédoság. Hogy igaz lelki ismertetü, jámbor, élemedett két embert válaszanak Atyoknak, és melléjek irás tudo embert kettőt az dolgoknak fel jedzésére, hogy igy boldog emlékezetü eleinkről ránk szállott rend tartás mi töllünk is approbáltatván mind Isten előtt kedves, mind pedig maradéknak látván és tapasztalván az Unanimitást, az jo tudat gyönyörködhessenek.

Valamely Becsületes Személyt pedig az Szomszédoság, vagy Atyaságra, avagy Szoszolloságra választaná, és semmi képpen fel venni nem akarnák: Harmadik instántiára tartozzék az Szomszédoság ládájába fizetni 1 fl.

Unanimi Voto végezte az Becsületes Szomszédoság hogy minden hat hétben öszve gyülvén az Szomszédoság a mi Contraversiák Oriálnak azoknak el igazítására, Együtt valo mulatásra pedig a mikor tettzik egy bizonyos napot determinályanak.

20. Tábla váltáság téssen 6 D.

21. Valaki Udvarán lévő ganéját Patakba hordaná, vagy uczán töltené fizet 24 D.

Ezen Praespecificált Articulusoknak Amplificatiojába és ujításában ex affectione Christiana munkálódtak, és fáradoztak, ez alább denominált Személyek, ugy mint:

- Füsüs János öreg Szomszéd Attya.
- Magyarosi János Szoszollo.
- Gocs János.

Kő Farago János.
Nagy István.
Farkas Daniel.
Baláska György Vice Szomszéd Attya.
Selley Mihály V. Szoszollo.
Török István.
Dálnoki János.

Ex Commissione Amplissi. Dni. Judicis Praescripti et Inclyt. L. Rydy Civitt. Coron. Senat. Signavit Articulos Omittos. Andreas Literati, Commun. dist. Civit. Ung. Secretar.

Anno 1734. Die 3. Maji: Az Nemes Brassai Tanácsot alázatosan megtalálván az fellyeb említett Becsületes Szomszédoság, approbáltatának és annectáltatának ezen következő két Articulusok:

1 Valaki mind Szász és Magyar Szomszédoságok között, Házat, Ház örökséget, és egyéb Jóságot veszen, tartozzék a Szomszédoság közé adni Refl. 1: —

2. Valaki peniglen nappali vagy éjjeli Tolvaj kiáltással bevádaltattnék, a Szomszédok között tartozzék birsággal Refi. 1: —

Commissione Amplissimi Magistratus pravia Signat. Andreas Tartler Senator et Notarius.

g) iskolai fegyelmi ügyekben, úgy szintén a szülők és tanítók közti perekben intézkedik, és első folyomódásulag ítél.

h) Az iskolai szünidők mikor tartását, a törvény-szabta korlátok közt, meghatározza.

i) A kitünő tanulók megjutalmazása felől gondoskodik.

k) A helységben az igen kívánatos kisdud-óvoda, vagy elemi és felsőbb népiskola felállítására iránt az esperesi tanácsnál tüzetes jelentést tesz.

l) Az iskolában tapasztalt nevezetesebb hiányokat, vagy szükséges javításokat az egyházmegyei hatóságnak följelenti.

Ezekből azt hiszem elég világosan kitetszik mily alaptalan azon gyanu, mintha az egyházi hatóság minden hatalmat magához akarván ragadni a hivatott minden befolyási jogot el kívánna vonni, hisz maga a főpásztor az, ki élve a hazai törvények által nyújtott szabadsággal, hiveit a cselekvés terére felhívja s jogaikat főpásztori rendeletei által biztosítja. Nincs tehát senkinek oka a felett aggodnia, mintha csak a területi viselnie anélkül, hogy egyszersmind befolyást is gyakoroljon oly ügyre, melyet áldozataival támogat. Ezen jogát úgy az országos törvény, mint az egyházmegyei hatóság rendeletei eléggé biztosítják. S valjon nem ugyan ezt bizonyítja-e azon körülmény is, hogy a brassai r. k. egyház tanács a napokban választotta meg az iskola ügyekkel foglalkozó bizottságot, hogy ez a fennebb idézett főpásztori rendelet értelmében az iskolai ügyekre vonatkozólag teendő javaslati által a képviselői választmányt ez irányban támogassa. Nem ide mutat e az is, hogy a főgymnasiunai tanárokat mindig a megye által megbízott egyháztanács választotta meg s hogy a püspök soha sem késett a választottak közül azt kinevezni, kit a megye első helyre választott s kinek kineveztetését különösen is kérte? S valjon nem e mellett szól-e az is, hogy az 5% iskola adó kivételének alkalmával az egyháztanács határozottan kimondotta, hogy az ezen adó által bejövendő összeg felett egyedül és kizárólag a megye fog rendelkezni. Hogy eddig a normalis iskola pénzügyeit nem a megye kezelte, azon nincs okunk megütközni, mivel a megyének ez irányban nem volt semmi pénzalapja, — a tanítók az erdély-megyei normalis fundusból vették fizetésüket, ezen fundust pedig a magas kormány kezelte s kezeli most is a Kolozsvárt létező katolika Commissio által. Ha utóbbi időben a Zakariásféle hagyományból s a városi communitás által nyújtott subsidiumból keletkezett is pénzalap, ezt a mint kiki tudja a megye kezelte valamint kezeli a templom, parochialis épület szegények, és a főgymnasium alapját. Nincs tehát senkinek oka jogai megcsönkítése felett aggodni, nincs oka oly szent ügytől mint az iskola ügye a segédkezet megvonni? Tekintsük meg székelői atyánkfiait, miként járulnak ezek a kepe és ogora (aes paratum) által már századok óta papjaik és tanítóik fenntartásához! s csak mi brassaik — kik e czélra eddigelő semmi személyes adóval nem voltunk terhelve, vonuljunk vissza — ha iskoláink szomorú helyzete áldozatot kíván tőlünk? Avagy más okok akadályoznak e kötelességünk teljesítésében? Erről más alkalomkor talán még szólunk. R. E.

„Hunczvut a német.“

„A „Kr. Ztg.“ ezen czim alatt idei 191-ik számának egyik rovatában egy, felkiáltó és kérdő jelekkel rettenetesen felékitett rövid históriát beszél el, mely közleménynek egész tendenciája a magyar nyelv kigunyolása.

Hogy mennyi igaz az említett közleményből mi nem tudjuk és nem is kutatjuk, csak annyit akarunk megjegyezni az egész históriára nézve, hogy ha csak ugyan úgy áll a dolog, mint azt a „Kr. Ztg.“ közli, akkor nagyon helyesen járt el az illető bíró, ha mint m. kir. törvényszéki előadó magyarul irt a lipcei hatósághoz. Vagy azt akarná a „Kr. Ztg.“, hogy minden magyar hivatalnok megtanulja a világnak minden nyelvét, hogy bármely külföldi hatósághoz annak nyelvén írjon? Nem, ezt nem akarja a „Kr. Ztg.“, ő csak azt akarja sőt megvárja, hogy legalább németül minden magyar ember tudjon, az ő hivei pedig ámbár a magyar állam polgárai legkevésbé igyekeznek azon, hogy magyarul tanuljanak, sőt ellenkezőleg a mint látszik minden lépten nyomon gunyt üznek azon nemzet nyelvével, mely nekik hazát és kenyeret adott.

Nem is kívánjuk édes Kronstädter, különben hogy sem a lipcei togorok, sem a brassai atyafiak megtanuljanak magyarul — az az önök dolga; de azt önök is csak megengedhetik, hogy egy magyar kir. törvényszék előadója magyarul írjon ha mindjárt a lipcei vagy drezdai hatósághoz is; mert azon körülmény, hogy az illető

előadó épen oly jól tud írni németül is mint magyarul neki csak érdeme és azt bizonyítja, hogy nem olyan ellensége a német nyelvnek, mint önök a magyarnak, de azért korántsem köteles sem a lipcei hatóság sem a Kronstädter kedvéért német nyelven írni, annál kevésbé miután azt hisszük, hogy ama lipcei hatóság sem irt a mi törvényszékünk kedvéért magyarul.

Már pedig ha neki szabad Lipcseben az ő német nyelvét Magyarország egyik törvényszékével szemben használni, azt hisszük, ez a törvényszék is teljes joggal irhatott oda magyar nyelven.

Ennyit a nyelvkérdést illetőleg. Van azonban a „Kr. Ztg.“ említett közleményének egy másik ága is, mely öt mély aggodalomba ejti afelett, hogy vajjon most azt a 9 tallért, melyet a lipcei hatóság a megkereső okmány lefordításáért követel, az illető érdekelt fél fizeti-e? s hozzá teszi, hogy csak nem fogja kívánni az illető referens, hogy az ő hibájáért mások lakoljanak.

A „Kr. Ztg.“ aggodalma azonban e tekintetben helytelen s az által egyfelől csak is az illető előadó el- lenni boszuját és rossz indulatát, más felől pedig a törvénykezési eljárásban való tudatlanságát árulja el; mert ugyanis tudnia kellene, hogy társas törvényszékeknel nem az előadó felelős egyedül hibájáért és hogy ha csak ugyan történnék is vétség vagy hasztalan költség, azért még sem lehet csak úgy ex abrupto senkit exequalni még a lipcei hatóság kedvéért sem; de másfelől nemis képzeljük, hogy minő hibát követhetett el az az átkozott előadó, ki egy lipcei hatósághoz magyarul mert írni. Oh az borzasztó lehet! . . .

Egyébiránt legyen nyugodt és ne aggodjék a Kronstädter azon 9 tallér ki által leendő fizetése felett; lesz annyi esze majd ennek a törvényszéknek is, hogy a lipcei hatóság cmez átiratát, melyet a számlával küldött meg, lefordítsa magyar nyelvre s ezen fordításért a lipcei hatóságnak hasonlólag egy 9 talléros számlát állít ki s így egymással quittek lesznek. Így megy ez édes Kr. vicem pro vice.

Végül még csak annyit jegyzünk meg, hogy valahányszor a nyelv kérdése szóba jön, a „Kr. Ztg.“ az a lap, mely leginkább lamentál és panaszkodik a magyar nyelvnek erőszakos uralma ellen, s esodálatos, hogy mégis szönyegre hozza e kérdést minden legkisebb alkalommal és mindig pellengérré állítja, gunyt üz belőle s ez által természetesen sérteni, gyalázni törekszik magát a nemzetiséget is, mely e nyelvet anyanyelvének vallja; nem gondolván meg, hogy ők itt csak vendégek, kikhez nem illik az ilyen viselet szon nemzet iránt, mely őket barátsággal kebelébe fogadta. — Ám ha nem tessék e nemzet nyelvre, hazája tessék kívándorolni Elsassba. Nem fogjuk megsiratni. De mig itt laknak addig megvárjuk, hogy gunyt ne üzzenek se nyelvünkkel, se nemzetiségünkkel.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése november 28.

A házban a fővárosi virilisek feletti vitát folytatták és befejezték. Holnap lesz a névszerinti szavazás.

Az első szónok Madarász József volt, ki a ház derültsége között „a fegyverszünetes légkörből merített taktikából“ és az „ön belügyminiszter ur szavaiból“ argumentált. Utána Hoffmann Pál szolt a virilisek ellen, megtámadva a belügyminisztert. Majd Irányi kelt föl, ki a szavazati jegyek színére nyujtott be módosítványt. A központi bizottság javaslata ellen szoltak még: Tisza Kálmán, egy higgadt rövid beszédben; Lázár Adám, mint rendesen, végtelenül unalmasan; Mátyus Arisztid nagy hévvel és Schwarcz Gyula a ház nagy figyelme között. A Deákpart ezuttal nem hallgalt. Pulszky Ágost a központi bizottság módosítása mellett oly beszédet tartott, melynek tartalmassága az ellenzék részéről is elismertett. — Tavasz Endre férfiasan kijelenté, hogy az ő nézete szerint a pestvárosi lakosság a közp. bizottság javaslata iránt nem viseltetik amaz ellenszenvvel, melyet néhány szónok hangoztatott, s végre Tóth Vilmos néhány oly sikerült rögtönzött megjegyzést tett, melyek őt a legkitünőbb parlamenti debatterek sorába állítják.

Volt több érdekes parlamenti „lándzsavetés“ is. A Tisza Kálmán és Tóth Vilmos közötti lovagiasan, nemesen folyt; példányképei a parlamenti párbeszédeknek. A Schwarcz Gyula, Tavasz és Mátyus közöttiek meglehetősen élesek voltak, s Schwarcz leveretésével végződtek.

A képviselőház ülése november 29-én.

A fővárosi törvényjavaslat egyik sarkalatos pontján és az ellenzék szónokok bőbeszédűségére nézve egyik legsábitóbb themáján; a virilismus kérdésén valahára átestünk. Orbán Balázs szemére veti a többség-

nek, hogy a fővárosból nem akar magyar emporiumot alkotni, holott Udvarhelyszéken a verebek is magyarul csiripelnek. A virilis intézmény hanyatlás korunk irány-ével: a jogegyenlőséggel szemben. A fővárost illetőleg egyenes merénylet a magyar nemzetiség ellen. De a vidéki törvényhatóságoknál sincs különben. Udvarhelyszéken, melynek 96 százaléka magyar, a virilismus alapján tíz idegen nemzetiségű hozott a bizottsághoz. A virilis intézmény nem védi nemzetiségünket, hanem a centralisációnak egy mesterkelt gépezete, mely a kormányra és pártterekre nagyon kényelmes, de a közszabadságra s így hazánk minden nemzetiségére veszélyes. Jókai a virilismus ellen sokat variált köz- helyeket igen elmés és kedélyes ötletekkel tarkította; egyuttal a ház épülésére némi leleplezéseket tett „a jövő század regénye“ még meg nem jelent részéről. Házmán Ferencz csupán az előtte szoltó allusziói ellen védi magát és a részben általa is képviselt Buda városát.

Ezután megtörtént a névszerinti szavazás. 171 képviselő a központi bizottság szövegezése mellett, 108 ellene szavazott, s így a többség 63. Távol volt 119, mondd száz és tizenkilenc képviselő. Hoffmann Pál, Kármán L., Schwarcz Gy., b. Podmaniczky Frigyes, Radocza s társa Steiger a központi bizottság szövege- zése ellen; Tavasz s Wahrmaun mellette szavaztak, úgy szintén a szászok; már t. i. a kik jelen voltak, mert közülök sokan tartózkodtak a szavazástól.

Az ekként megszavazott 26. §. után még az 55. §-ig eljutott a ház, minden nagyobb elvi, nyugodt dis- cussio medrében.

A képviselőház ülése nov. 30.

A miniszter-válság ténye kifejezést nyert a képviselőház mai ülésében is. Simonyi Ernő interpellálta az igazságügyminisztert, ki a miniszterek közül az ülés kezdetén egyedül volt jelen, van-e tudomása arról, hogy a miniszterek beadták lemondásukat, s vajjon nem tartja-e a miniszterium szükségesnek, hogy az ülések a válság befejezéseig felfüggesztessenek. Pauler erre egész kedélyesen jegyzé meg, hogy a válság még nem jutott azon stadiumba, hogy arról a törvényhozásnak jelentés tétethessék, s biztosítá Simonyit, hogy a mint ez bekövetkezik, a jelentés a miniszterium részéről azonnal meg fog tétetni. Ezzel természetesen meg kellett Simonyinak elégednie, úgy hogy ez egyszer szokása ellenére nem is kívánta a miniszter választást tárgyalásra kitűzteni.

A házszabályok átvizsgálására kiküldendő bizottság tagjaira beadatván a szavazati jegyek a kérvényi bizottság jelentésének tárgyalása után, a fővárosok rendezéséről szoltó törvényjavaslat felett folytatott a tanácskozás. A törvényjavaslat egyik legfontosabb pontja, a főpolgármester kérdése felett egész hévvel indult meg a vita. A központi bizottság előadója behatólag s szakavatottan szolt e ponthoz, tüzetesen kifejtven a köz- ponti bizottság álláspontját. Utána Molnár György in- dokolta a különvéleményt, Steiger Gyula és Kármán Lajos az általuk beadott módosítványok mellett érveltek, melyekben a főpolgármester szabad választását kívánják kimondatni. Kondorossy György és Beóthy Ákos szintén ezen értelemben nyilatkoztak. Egyedül Házmán Ferencz szolt fel röviden a központi bizottság szöve- gezése mellett. A tárgyalás a mai ülésen nem fejez- tetett be.

A királyföldi egyetem nov. 27-iki ülése.

— Az egyetem mai ülésében Rozsondai referálván Péchy gr. erd. kir. biztosnak az egyetemhez intézett bu- csuirtatóról, elhatározottat, hogy tiszteletteljesen tudom- másul vevén jegyzőkönyvileg fejezik ki, miszerint az egyetem mindig hálával emlékezik meg ő nagyméltóság- garól. E határozat egyhangulag szavaztatott meg.

Erre egy rakás jelentés következik: előlegek és segélyezésekről, különvélemények pártolásáról és ellen- nyilatkozatokról, végül kölcsönügyekről, — mindezek tudomásul vétettek, az ulóbbira nézve az egyetem ügy- védének utasítást adnak.

Szóba jött a rukuri birtokrendezés s az ujsinkai erdőkárók, az előbbi illető per megszüntetik, az erdőkár összege pedig egyszerűen leiratni határozottat. Majd Müller adta elő a medgyesi földmives iskola tanárainak véleményét, mely szerint az elemi iskolák növendékei a gazdasági tanfolyamra ne rendeltessenek; ezt az egye- tem tudomásul veszi s a brassói és beszterczei gazda- sági iskolák tanári karát is véleményök beküldésére sürgetni fogja.

Ma választák meg a 15-ös bizottság 15-ik tag- jává Schiffbauer Sámuel s azzal az egyetemi ülés fel- oszlott.

Hazai közügy.

A miniszter-válság véget ért. Ő Felsége elfogadta a gr. Lónyay kormány lemondását, és Szlavy volt kereskedelmi minisztert bizta meg az új cabinet alakításával. Szlavy tárczavállalásra felhívta volt miniszter-társait, kik a felhívást, Tisza Lajos kivételével, elfogadták. A kormányból kiléptek tehát: gr. Lónyay Menyhért és Tisza Lajos. Ifj. gr. Zichy József lesz kereskedelmi miniszter, gr. Szapáry Gyula közlekedésügyi miniszter; a többi tárczák azok előbbeni kezelőinél maradnak. Valószínűleg b. Vécsey József lesz fiúmei kormányzó gr. Zichy József helyett; s a honvédelmi tárcza betöltése ügyében tárgyalások folytattatnak.

József főherceg sem lemondását bé nem adta sem azt nem szándékolta, hanem fölment Bécsbe a királynak jelentést tenni ama differenciákról, melyek az „Ellenőr“ Dixi aláírású cikke és a hivatalos lap két-szeri közleménye miatt a főparancsnokság és a honvédelmi miniszterium közt fölmerültek. A félreértések tisztázásával könnyen helyre fog állíthatatni az egyetértés, ez megtörténvén Hollán Ernő államtitkárnak honvédelmi miniszterre kinevezetése nem fog többé sokáig vérsni.

Külföld.

A francia nemzetgyűlés 750 tagja nyolcz különböző pártcsoportozatra oszlik: a szélső jobb, mérsékelt jobb, jobb közép, balközép, republikánus baloldal, köztársasági unió, szélső bal és a bonapartisták. E pártok közül, melyek mindenike külön politikai programot képvisel, a 70 tagot számláló szélső jobboldal tisztán legitimistákból áll, kik a koronáról álmadozó V. Henriket ismerik nagy mesterüknek. A mérsékelt jobboldal 95 tagot számlál s szintén V. Henrikhez szít, de azért szívesen fogadna el egy orleanista restauratiót, és ezért soraik között találhatók a fusió bolondjai. A jobb-középen mintegy 160 orleanista foglal helyet, kik tán magát a köztársaságot is készek lennének támogatni, ha az nekik kellő számú miniszteri széket, követségi és praefectusi állomásokat biztosítana.

E három párt együtt véve mintegy 325 tagot tesz ki s ideszámítva még a 30 tagból álló bonapartista töredéket, 350—360 szavazattal rendelkeznek. Ezek bevallott ellenségei a köztársaságnak. Ezekkel szemben mint a köztársaság barátai állanak a köztársasági bal 110, és a köztársasági unió (Gambettisták) 55, összesen tehát 160—170 szavazattal. Ezekon kívül még barátai és támogatói közé számíthatja Thiers a balközép 170 tagját is. E szerint a francia köztársaság elnöke összesen 340 szavazattal rendelkezhetik — Hanem ugy a balközépben, mint a jobb-középben számsan vannak olyanok, kik már mindenféle kormányt szolgáltak, kik tehát most ide-oda ingadoznak.

A pártok e szerint meglehetősen egyensúlyban tartják egymást, főleg ha ideszámítjuk még azon 40—50 képviselőt, kik egyik pártaránylathoz sem tartoznak határozottan.

A francia nemzetgyűlésen a monarchisták Thiers-t ingadozó politikája megváltoztatására s határozott pártkormány alakítására akarják kényszeríteni. Ez célja azon kívánságnak, hogy parlamenti és felelős miniszterium alakítása ügyében mielőbb törvény alkottassék. Ha parlamenti kormány alakul, akkor Thiers szükségképen a kamra többségének sorából kénytelen minisztereit választani, s a hatalom a monarchisták kezébe kerül, s akkor kész a pártkormány, mely első lépés a monarchia felé. A kamra csütörtöki ülésében dönt el a nagy küzdelem, és pedig a monarchisták teljes vereségével. Thiers ingadozó politikájának ismét sikerült

többséget alkotni, melynek segítségével a támadást visszautasította. A miniszteri felelősség kérdése csak a constituáló kérdésekkel egyetemben fog megoldatni, s így a mostani állapot egyelőre változatlan marad. Új és fényes vívmánya ez Thiers politikájának, mely életrevalóságát ez uttal ismét bebizonyította.

A porosz képviselőház Mallinkrodt indítványát tárgyalá a szerzetes rendek a nyilvános népiskolái oktatásból való kizárása tárgyában. A kultusminiszter a kizárási rendeletet, mint az állam érdekében állót és alkotmányosat igazolja; de indítványa 242 szavazattal 83 ellen elvetetett.

Bukarestben Károly fejedelem 27-én megnyitá a kamarákat. A trónbeszéd constatirozza az országnak kedvező pénzügyi és hiteli helyzetét, a mire névszerint a dohánygyedárúság s a bélyegtörvény sokat tettek. A trónbeszéd jelenti, hogy a pítess-krajovai és turnu-severin-vercserovai vasutvonalak legközelebb a fennálló törvények szerint kifognak építtetni. A pítess-galaczi-románi vonalak jövedelme folytán már az idénre is remélhető a garantizott évdíjak kevesbülése. A trónbeszéd reformokat ígér az összes közigazgatási ágakban s végül a külföldhöz való viszonyokat kielégítőnek nyilvánítja.

A romániai kamara ismét a mult évi tisztviselőket választá meg, kik az elnökkel, Ghika Demeterrel együtt a conservatív párthoz tartoznak. A senatus még nem határozatképes, mert még sok tagja nem érkezett meg.

A kraini tartománygyűlésben dr. Depris képviselő azt indítványozta, hogy a középtanodákon az oktatási nyelv a nemzeti nyelv legyen, és a német nyelv azokban csak annyiban vétessek figyelembe, a mennyire azt a tartomány politikai viszonyai megkívánják.

V e g y e s .

(A „Nemere“) naplójába ajánlja a „Kr.“ Müller Miksa strassburgi felolvasásának ezen helyét: „Az angolok a németet, ki angolhonban német marad, többre becsülik, mint azt, ki angolnak szeretne tartatni. Az angol azt akarja, hogy mindenki az maradjon, a ki.“ A „Nemere“ napló-vezetője ezt regisztrálta azon megjegyzéssel, hogy Angliában (mely német faj) a németek becsületes hazafiak és nem csinálnak ott Szászországot s parlamentet. Már ismételve kifejeztük, hogy a világra ért sem kívánunk a szászokból magyarokat csépelni, de nem is akarjuk, hogy olyanok maradjanak mint eddig, mert így Angliában sem tűrnék el őket.

(A kolozsvári) m. nemzeti színháznak ő felsége a művészi czelokra szánt pénzekből 15.000 frtot engedélyezteté ez évre is.

(Fogarasból) írják: Bruszt Ignác visszalépése folytán Máday Sándor december 1-én nagy néptömeg előtt a csekély Benedek párt erőszakoskodásai és zavara daczára nagy lelkesedés közt Fogaras vidék felső kerületének képviselő jelöltjévé kiáltott ki. A város értelmisége s a választók nagy többsége Máday mellett van. (Mint utóbb értesültünk, mégis Benedek választotta meg.)

(Udvarhelyszékbe) kebelezett Martonos községében Futó Daniel mult hó 24-én éjjel alvó feleségét meggyilkolta. A gyilkos isszonyu tettét maga jelentette fel, s most őrizet alatt van. Kis-Solymoson Máthé Izsák nevű egyént szintén meggyilkolták. A tettesek közül kettő be van fogva, a harmadiknak ütök nyomát.

(Márki József) „Arany kürt“ czim alatt jövő új-évre közművelődési hetilapot indit. Előfizetési ára 10 hónapra 4 frt. E lap minden évben két hónapon át szünetelni fog.

(† A n.-szebeni) m. k. törvényszék elnöke Haas Béla nov. 28-án temettetett el. Első rangu tanácsos Tamásy ur az elhunyt sirján megható gyászbeszédet tartott német nyelven.

Helyi különfelek.

A magyar társalgó-egylet termében f. 2-án estve tanfelügyelő Rethy Lajos ur egy esetleges magánfelzólalást tett a brassai magyar tantigy érdekében. Brassó szerinte a népnevelés ügyében nagyon is hátraeső helyet foglal el Magyarhon hatóságai közt, mit nem a vidék, hanem épen a város iskolai állapota okoz, mely főleg a magyarokra nézve igen kedvezőtlen, midőn körülbelül 1200 tanköteles magyar növendék mellett csak két egyosztályu tiszta magyar iskola van — reformatus és magy. lutheranus — hol is a körülmények szüke miatt az iskolába való felvételt több esetben meg kellett tagadni. Ha a kath elemi iskolák egész magyarok és a törvénynek teljesen megfelelők is volnának, nem elegendők a tankötelesek számához képest. Azért is szóló megpendíti eszméjét egy egylet alapításának, mely a nemzetiségek és felekezetek megilletése nélkül feladatát tűzné ki magyar — fiú- és leány- s tanonc — iskolák felállítását Brassóban. Meg kell vetni az alapot adakozások és iskolaadók által, és ez alapján a kormányhoz segélyért folyamodni. Az eszme a jelenlévőknel viszhangra talált és ez ügybeni beható és alapos tanácskozára f. hó 9-ike — hétfő — lön kitűzve, mely értekezletre a magyar iskolaügy barátai a magyar társalgó-egylet helyiségeibe meghivatnak.

Bucsu üdvözlét. Gácsországba való hamari távozásom alkalmából mindazon barátaim és ismerőseimnek, kiktől személyesen búcsut nem vehettem, ezennel szívélyes búcsu üdvözlétemet küldöm.

Schicker Ferencz,
csendőrhadnagy.

Holnap pénteken jótékonyágu előadás lesz a színházban. A szegények karácsonfája javára. Vautier kisasszony növeldeje növendékei adnak elő egy francia operettet. A számozott helyek — mint halljuk — rég elkelték mind, s az előadás ismételtetni fog.

A helybeli jótékonyági egylet decz. 4-én tartott választmányi gyűlésében az ülés befejezte után a helybeli testvéresült német párt elnöke Herrmann Antal magánnyilatkozatot tett egy vegyes tartalmu haza fia s német lap megindítása ügyében, egyszersmind tudomásra hozván, hogy társalgó és olvasó helyiségeit, ugyanint nagy szépirodalmi könyvtárát a helybeli német (nem szász) polgároknak közelebről díjtalan rendelkezésére bocsátja. Programját előadandó vasárnap deczember 8-án délután 4 órakor a „Nro 1.“ czimű vendéglő éttermében tartandó értekezletre hívott meg minden ügybarátot.

Becsi tőzsde es pénzek Brassóban deczember 4.

	Pénz.
Oszt. nemzeti adósság ezüstben	70 50
„ „ „ „ papirban	66 20
1860-ki sorsj. kölcsön 100 frt.	102 80
Nemzeti bank részvény	975 —
Hitelintézeti London	338 05
„ „ „ „ „ „	108 85
Ezüst	167 75
Napoleon'or cs. k. arany	8 66 1/2
Lira	5 19
Magyar földteherm.	9 80
Bánati	79 25
Erdélyi	78 50
Porosz taller	77 25
Ikosár	1 62
Rubel	1 60
„ „	1 65

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő: Herrmann Antal.

Pályázat.

A megürit Boncea újfalusi köz-ségi második tanítói állomás betöltésére ezennel pályázat hirdetik. Évi fizetése 300 frt. o. é. államban és egy bérelt szobában lakás, míg az építés alatt lévő második iskola és tanítói lak legtebb 1872. év október 1-ső napjáig béveztetik. A pályázni kívánók a szükségelt bizonyítványokkal felszerelt folyamodásaikat küldjék bé 1873. év január 4-ik napjáig. Ének- és zene-értők előnyben részesülnek. U. posta Földvár Brassó mellett. Újfalú, 1872. év nov. 27-én. A községi iskolaszék

Köpe János,
iskolaszéki elnök.

172 2-0
173 **Építési árlejtés.** 2-3

Brassóvidéki HOSSZUFALUban a gr. keleti egyházközösség iskola-házat szándékszik építeni és e célból f. év deczemberhó 15-én délelőtt 10 órakor árlejtés tartatik az ottani felső templomnál. 9000 frtyi kiküldési összeggel; mire az építész urak meghivatnak. A közelebbi fel-tételek, ugymint az építési terv az ottani gr. kelet-kész Radu Popca urnál naponta megtekinthetők. Hosszúfalú, 1872. Nov. hó 29. A gr. kelet-közösség képviselőte.

10,291/1872. 174 1-2

Hirdetmény.

A helybeli városi pénziárnál üresedésbe jött 400 o. é. forint évi fizetés nagyságában tiszti biztosítékkal összekötött irnoki hivatal betöltésére 1872. deczember 20-ikára pályázatot hirdetnek. Pályázni kívánók az irás és számvetésben gyakorlottságuk, ugyszintén a három honi nyelvben jártasságuk, életkoruk eddigi foglalkozásuk s a tiszti biztosíték letehetése kimutatásával ellátott kérvényeiket fenn kített napig ezen tanácsnál nyújtsák be. Brassó, november 1872. A városi és vidéki tanács.